

codului bolii conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, ediția a X-a OMS, face imposibile aceste evaluări. Începând cu anul 2013, la CSP este prezentat formularul 16-ITM, completat doar rândul 30 „total rânduri 1-29”, adică totalul cazurilor și zilelor de incapacitate temporară de muncă, fără specificare pe forme nosologice.

Concluzii

1. Monitorizarea sistematică a stării de sănătate a muncitorilor permite depistarea timpurie a dereglărilor din starea de sănătate, condiționate de expunerea la factorii mediului ocupațional, precum și elaborarea unui program terapeutic și medico-profilactic adecvat fiecărui caz aparte.

2. Este necesar de a revedea Ordinul nr. 132 al MS, deoarece multe amendamente stipulate nu corespund situației actuale, atât socioeconomice, cât și din sistemul sanitar, și modalității de organizare și prestare a îngrijirilor medicale populației.

3. Este necesar de a legifera procedura de transfer al muncitorilor la alt loc de muncă.

4. Urmează de găsit o modalitate fezabilă de completare a formularului statistic f-16 ITM, pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea influenței mediului ocupațional și procesului de muncă asupra stării de sănătate a salariaților.

5. Reorganizarea asistenței medicale a muncitorilor după principiile medicinei muncii va contribui la diagnosticarea reală a morbidității profesionale.

Serghei Lipovan,
medic-igienist categoria superioară, șef secție Sănătatea Ocupațională, CSP Chișinău
Tel.: 069384260

SUPRAVEGHEREA SANITARĂ CURENTĂ – COMPONENTĂ IMPORTANTĂ ÎN ACTIVITATEA SECȚIEI SĂNĂTATEA OCUPAȚIONALĂ

**Serghei LIPOVAN, Ion TULGARA,
Ion SPĂTARU, Victoria CIAPALA, Vladimir BUGAN,**
Centrul Municipal de Sănătate Publică Chișinău

Summary

Current health surveillance – important activity of the department occupational health

The current synthesis presents the results of activity in the current sanitary supervision of the department the occupational health and safety of the Municipal Center for Public Health. Were identified the main problems and ways of solving them.

Keywords: *current health surveillance, environmental employment monitoring, working conditions, health workers*

Резюме

Текущий санитарный надзор – важный раздел деятельности отдела гигиены труда

В данной статье представлены результаты анализа деятельности отдела профессионального здоровья (гигиены труда) Кишиневского муниципального центра общественного здоровья по текущему санитарному надзору. Были выявлены основные проблемы и пути их решения.

Ключевые слова: *текущий санитарный надзор, мониторинг состояния здоровья, мониторинг факторов окружающей среды, условия труда, состояние здоровья рабочих*

Introducere

Republica Moldova, la etapa actuală de dezvoltare, s-a angajat în procesul de reforme social-economice, care au indus modificări radicale în societate. Astfel de schimbări sunt proprii și pieței muncii. Împroprietărirea țăranilor, privatizarea masivă a întreprinderilor industriale au condus la migrarea forței de muncă, atât națională, cât și internațională. O parte considerabilă a populației a devenit economic activă, inițiind propriile afaceri.

Procesele tehnologice aplicate în unitățile economice din RM se extind de la utilaje învechite până la tehnologii performante de ultimă oră. În acest context, activitatea profesională a muncitorilor deseori este însoțită de expunerea la acțiunea factorilor nocivi și nefavorabili, generați atât de procesul de muncă cât și de factorii ocupaționali. De cele mai frecvente ori expunerile profesionale la noxe induc modificări în starea de sănătate a salariaților, care se manifestă prin niveluri sporite ale morbidității cu incapacitate temporară de muncă, boli profesionale și condiționate profesional [1-4].

Cele menționate ne-au determinat să efectuăm actualul studiu, care și-a propus drept scop evaluarea activității secției Sănătatea ocupațională (SSO) la capitolul supravegherea sanitară curentă.

Materiale și metode

Drept obiect de studiu a servit raportul anual de activitate, forma de evidență statistică (f-18/e) pentru anii 1996-2013. Analiza a fost efectuată după metodologia tradițională.

Rezultate și discuții

Atribuția secției *Sănătatea ocupațională* cu grupul *Riscuri chimice* este organizarea și efectuarea supravegherii de stat a sănătății publice în unitățile economice industriale și agricole din mun. Chișinău, în conformitate cu prevederile Legii nr. 10 - XVI din 03.02.2009, HG nr. 384 din 12.05.2010 *Cu privire la Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice*, ordinele și hotărârile Ministerului Sănătății, Regulemelele și Normele igienice în vigoare din domeniul Sănătății publice și ocupaționale.

În cadrul supravegherii curente, specialiștii secției SSO conlucrează cu Laboratorul sanitaro-igienic, Laboratorul factorilor fizici și Laboratorul radiologic. Pentru rezolvarea unor probleme particulare, supravegherea curentă este efectuată în comun cu alte instituții: asociațiile medicale teritoriale, Direcția de transport și căi de comunicație, Comisariatul general și sectorial de poliție, APL, Inspectoratul Ecologic, Departamentul de Situații Excepționale, Departamentul de Metrologie și Inspecția Muncii.

Pe parcursul întregii perioade luate în cercetare, se constată o creștere continuă a numărului de întreprinderi din teritoriul arondat. La finele anului 2013, în municipiul Chișinău activează 3318 unități economice, ceea ce este de 4,8 ori mai mult în comparație cu anul 1996 (*figura 1*).

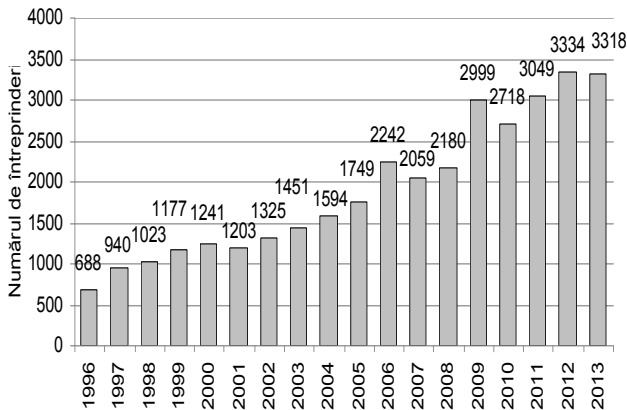

Figura 1. Evoluția numărului de întreprinderi industriale și agricole din mun. Chișinău

Odată cu sporirea numărului de întreprinderi, se constată și creșterea sarcinii per medic. Astfel, în anul 1996, unei funcții de medic îi reveneau 57,3 întreprinderi versus 442,4 în anul 2013.

Numărul întreprinderilor crește în fiecare an, în baza reprofilării și subdivizării întreprinderilor mari, formării întreprinderilor noi mici, mai ales în sfera prestării serviciilor populației, circa 75% raportându-se la categoria întreprinderilor mici și mijlocii.

Unitățile economice respective au divers for titular, capacitate, aparțin la diferite ramuri ale industriei etc., la care sunt angajate 80,4±6,78 mii persoane, dintre care 19,2±2,43 mii (23,9%) activează

în condiții de muncă nefavorabile și nocive.

Pe parcursul ultimilor 18 ani, obiectivele supravegheate au fost anual controlate în proporție de 100–97,0% (în medie 98,4±1,87%), cota avizărilor obiectivelor de către medici este destul de înaltă și constituie 81,1±1,44%, cota obiectivelor examinate cu investigarea factorilor fizici și chimici a atins nivelul de 69,0±6,13%, iar cota controalelor efectuate numai de asistenți sporește constant, de la 13,4% în anul 1996 până la 47,7% în anul 2013, constituind în medie pe perioada respectivă 26,8±2,59% (*figura 2*). De menționat că avizarea cu aplicarea metodelor de investigație instrumentale și de laborator a crescut de la 30% în anul 1996 până la 100% în 2008.

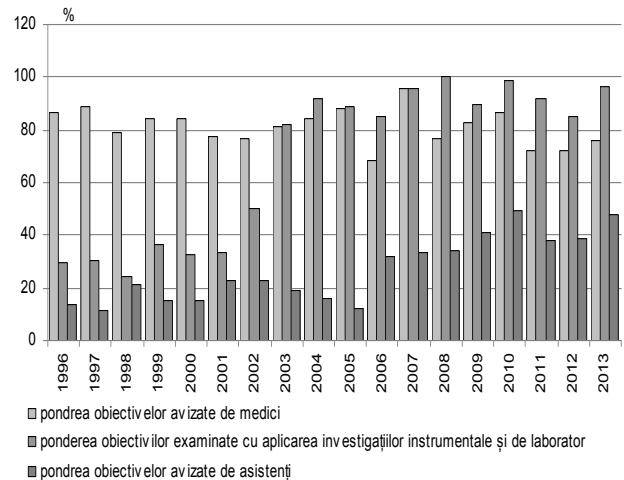

Figura 2. Structura obiectivelor avizate în funcție de profunzimea supravegherii

La începutul perioadei analizate, investigațiile instrumentale și de laborator erau realizate în exclusivitate în cadrul avizărilor efectuate de medici, iar în ultimii ani – și în cadrul avizărilor făcute doar de asistenți.

Investigațiile instrumentale și de laborator în perioada 1996–2013, în comparație cu anul de referință, au crescut în medie de 2,8 ori. De asemenea, în perioada analizată a sporit numărul obiectelor controlate în complex, cu alți specialiști, atingând o proporție de 47,9±1,87%.

Dinamica investigațiilor instrumentale și de laborator, efectuate în perioadă respectivă, este în permanentă ascensiune – de la 30,0% în 1996 până la 100% în 2008 – din totalul investigațiilor efectuate de CMP.

Se află în permanentă ascensiune și gradul de acoperire a obiectivelor cu investigații instrumentale și de laborator. Cota întreprinderilor controlate, cu aprecierea nivelului zgomotului la locurile de muncă, constituie 38,1±5,89%, cu aprecierea iluminatului și factorilor microclimaterici – 33,1±7,69%, iar cota obiectivelor controlate cu metode de laborator – 19,7±5,32% .

În pofida majorării numărului investigațiilor și intensificării controalelor efectuate cu aplicarea metodelor de laborator și instrumentale, care s-a soldat cu micșorarea numărului obiectivelor ce nu corespund cerințelor igienice în vigoare, ponderea obiectivelor autorizate sanitar pentru funcționare este de $86,4 \pm 7,93\%$.

Concluzii

1. Pe parcursul ultimelor 2 decenii, s-au produs modificări esențiale în activitatea secției de sănătate ocupațională, induse de modificările social-economice produse în țară. În final, aceste modificări s-au soldat cu sporirea sarcinii de lucru de circa 5 ori.

2. Evaluarea unităților economice, din punctul de vedere al igienei muncii, este obiectivată prin rezultatele investigațiilor instrumentale și de laborator în proporție de circa 70%, în ultimii 5 ani limitele înregistrate fiind de 84,9-99,0%, ceea ce este de 3 ori mai frecvent comparativ cu anii '90 ai secolului trecut.

Bibliografie

1. Падалкин В.П., Штейнберг Г.Б. Биологический фактор производственной и окружающей среды. Руководство по гигиене труда. Под ред. Н.Ф. Измерова. Т. 1, М.: Медицина, 1987, с. 263-275.
2. Панкова В.Б. Актуальные проблемы профпатологии на современном этапе. В: Гигиена труда, 1990, № 7, с. 1-5.
3. Профессиональные заболевания. Под ред. Н.Ф. Измерова. М.: Медицина, 1996, 2 т., 336 с.
4. V. Vangheli, D. Rusnac. *Igiena muncii*. Chișinău: CEP „Medicina” a USMF „Nicolae Testemițanu”, 2000.

Serghei Lipovan,

medic-igienist categoria superioară,
șef secție Sănătatea ocupațională, CSP, Chișinău
Tel.: 069384260

ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MEDICINA MUNCII DIN TIMIȘOARA ÎN PERSPECTIVA VIITORULUI SPECIALITĂȚII

Elena-Ana PĂUNCU, Florina Georgeta POPESCU,
Madia Celita HANNA,
Universitatea de Medicină și Farmacie Victor Babeș,
Timișoara, UMFT, România

Summary

Timișoara Occupational Health Teaching in a Specialty Future Perspective

This paper presents the new face of occupational health discipline of UMF „Victor Babeș” Timișoara, with a new,

dynamic syllabus, for medical students, aligned with the society demands. EMUTOM and NetWoRM projects are presented, the obtained results in their practice and their usefulness in medical education. Timișoara adopted the system of “blended learning”, centered on the realities of Romanian and European developments. Students assessments are favorable, and their results encourage us to continue.

Keywords: student, occupational health, NetWoRM, EMUTOM

Резюме

Особенности учебного процесса по медицине труда в г. Тимишоара в перспективе будущего данной специальности

Настоящая работа посвящена новшествам учебной дисциплины медицина труда в Университете медицины и фармации г. Тимишоара, с новой аналитической и динамичной программой для студентов медиков, которая приспособлена к потребностям общества. Представлены проекты NetWoRM, EMUTOM, результаты полученные при их реализации и практическая значимость для учебного процесса. В г. Тимишоара была утверждена система “blended learning”, нацеленная на румынские реальности и европейские эволюции. Отклики студентов положительные, а их результаты подтверждают необходимость продолжения реформ.

Ключевые слова: студент, медицина труда, NetWoRM, EMUTOM

Introducere

Medicina muncii este o specialitate medicală de graniță, cu pronunțat caracter multidisciplinar, legată puternic de social. Specialitate grea, predominant profilactică, adesea prea tehnică și cu noțiuni exacte din sfera fiziologiei, patologiei, legislației etc. nu place în mod deosebit studenților.

O treime din viața noastră se desfășoară la locul de muncă, iar condițiile de lucru au un impact mare asupra sănătății populației active. În scopul menținerii stării de sănătate a lucrătorilor, pentru a preveni și a recunoaște bolile profesionale și accidente de muncă, toți profesioniștii din domeniul sănătății ar trebui să cunoască relația posibilă de cauzalitate dintre muncă și sănătate [1, 4].

Până în anul 2003 se preda în Timișoara conform unei programe analitice foarte condensate, bogate în cifre, amănunte și noțiuni greoaie. Dacă studenții învățau materia „de frică” și o stăpâneau doar pentru examen, în scurt timp noțiunile asimilate fără drag erau uitate. Cu probleme asemănătoare s-au confruntat și alte facultăți de medicină, astfel că au demarat proiecte menite să atragă studenții spre această specialitate. Participarea disciplinei noastre la manifestări științifice și proiecte internaționale a făcut posibilă schimbarea opticii privind predarea medicinei muncii studenților la medicină.